

PM 2011:55 RI (Dnr 335-1498/2010)

Insatser för att öka valdeltagandet i Stockholm **Skrivelse från Stefan Nilsson m.fl. (MP)**

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Skrivelse från Stefan Nilsson m.fl. (MP) om ”Insatser för att öka valdeltagandet i Stockholm” anses besvarad med denna promemoria.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Stefan Nilsson m.fl. (MP) efterfrågar i en skrivelse den 9 juni 2010 insatser för att öka valdeltagandet i Stockholm. I skrivelsen föreslås bland annat att kommunstyrelsen beslutar att avsätta resurser för att snabbt anställa personal som ska arbeta intensivt under ett par månader för ökat valdeltagandet i valet i september.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att de som är bäst skickade att öka det politiska intresset, och därmed i förlängningen även valdeltagandet, är de politiska partierna och deras företrädare.

Mina synpunkter

Ett högt valdeltagande är viktigt för den demokratiska legitimiteten. Det bidrar till att det stora flertalet känner sig delaktiga i den demokratiska processen och borgar därmed för bättre förankrade beslut på alla nivåer. Detta förhållningssätt råder det bred samsyn kring i alla politiska partier och jag anser att det är viktigt att så många som möjligt använder sin demokratiska rättighet och röstar i våra allmänna val.

Stockholms stads valnämnd står för det praktiska genomförandet av valen och ska bland annat utrusta och bemanna lokalerna där valen sker, sköta den preliminära sammanräkningen av rösterna och rapportera resultaten. Det är också stadens ansvar att göra det lätt att rösta. Valnämnden har exempelvis dialog med kommunstyrelsens handikappråd för att kunna öka tillgängligheten i vallokalerna.

Det måste först och främst vara upp till de lokala partiorganisationerna att göra människor engagerade i de demokratiska processerna, inte minst vad gäller att delta i val. De politiska partierna i Sverige får partistöd för att öka det politiska intresset och delaktigheten bland medborgarna och går valdeltagandet ner ska det ses som ett misslyckande för partierna och deras företrädare.

Med hänvisning till valet 2006 så är det dessutom svårt att se om de pengar som avsattes till det årets val verkligen fick avsedd effekt. Valdeltagandet ökade exempelvis svagt i Spånga men minskade något i Kista och Skärholmen.

Valdeltagandet i Stockholms kommun ökade i valet 2010 med 2,54 procentenheter till 84,96 procentenheter jämfört med valet 2006, vilket givetvis är glädjande. Ingen av kommunens valkretsar redovisade ett minskat valdeltagande. Den största ökningen stod västra söderort (Brännkyrka, Hägersten och Skärholmen) för med en ökning på 3,11 procent.

Det är således upp till oss politiker, inte tjänstemän i Stockholms stad, att se till att det vi säger är så pass relevant att det väcker intresse och engagemang hos alla medborgare.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Skrivelse från Stefan Nilsson m.fl. (MP) om ”Insatser för att öka valdeltagandet i Stockholm” anses besvarad med denna promemoria.

Stockholm den 6 april 2011

STEN NORDIN

Bilaga

Skrivelse från Stefan Nilsson m.fl. (MP) om ”Insatser för att öka valdeltagandet i Stockholm”

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden *Roger Mogert* och *Tomas Rudin* (båda S) enligt följande.

Vi föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. Att avslå föredragande borgarrådets förslag till beslut.
2. Att uppdra åt stadsledningskontoret att skyndsamt ta fram en plan för ett systematiskt arbete för att höja valdeltagandet i de distrikt där det idag är som lägst
3. Därutöver anför följande:

I valet 2010 höjdes glädjande nog valdeltagandet i Stockholm. Vad som dock är mycket oroväckande är att trots detta sjönk valdeltagandet i några av de valdistrikt där det redan från början var som lägst, exempelvis i ett antal distrikt i sjätte valkretsen. Vi ser alltså en ökad polarisering, där valdeltagandet är mycket högt i vissa distrikt, och mycket lågt i andra. I exempelvis Rinkeby ligger valdeltagandet mellan skrämmande låga 36,4 procent och 54,2 procent. Detta är en mycket allvarlig signal. Det betyder att de redan stora klyftorna i delaktighet nu ökar ännu mer.

Valdeltagandet fördelar sig inte slumpmässigt i befolkningen. SKL visar att deltagandet är betydligt lägre bland unga, ensamstående, lågutbildade och arbetslösa, medan det är högre bland medelålders personer, sammanboende, högutbildade och sysselsatta. Vidare innebär en högre andel utrikes födda (med rösträtt) ett lägre valdeltagande, medan fler höginkomsttagare innebär högre valdeltagande i ett område. Detta innebär att den representativa demokratin så som vi känner den är på väg att bli allt mindre representativ.

Den borgerliga regeringen avbröt de demokratiinsatser som tidigare skett för att höja valdeltagandet. Det är beklämmande att det föredragande borgarrådet avvisar förslaget om satsningar på att höja valdeltagandet med argumentet ”det är svårt att se om de pengar som avsattes verkligen fick avsedd effekt”. Den utvärdering som Stockholms universitet gjort av regeringens satsning på ett högt valdeltagande 2006 visar att valdeltagandet gick framåt i hälften av de områden som var med i satsningen. I exempelvis Malmö steg valdeltagandet i 16 av 20 distrikt. Det är alltså uppenbart att det inte är ”svårt att se några effekter”. Om den borgerliga majoriteten menar allvar med de fina orden om att ett högt valdeltagande är viktigt för den demokratiska legitimiteten, varför är man inte beredd att lära av de satsningar som gjorts tidigare och arbeta vidare med de metoder som har visat sig fungera?

Demokratin som system måste ta större ett större ansvar för sin egen fortlevnad. Det kan inte enbart vara ett ansvar för de politiska partierna, så som Sten Nordin argumenterar. Det är hela samhällets ansvar. Att rösträtten används så ojämnt är i högsta grad ett demokratiskt problem, som kräver ett systematiskt arbete för att motverkas.

Tillfälliga projekt av typen valambassadörer är viktiga, men kan i grunden inte förändra utvecklingen mot ett allt större demokratiskt underskott. Den som menar allvar med att ett högt valdeltagande är ett självändamål bör arbeta systematiskt och kontinuerligt med insatser för att höja valdeltagandet i de områden där det idag är som lägst. Detta arbete bör påbörjas snarast – inte strax före ett val. Frågan är om Sten Nordin är beredd att göra allvar av sin vackra retorik.

Reservation anfördes av borgarrådet *Per Bolund* (MP) enligt följande.

Jag föreslår borgarrådsberedningen föreslå kommunstyrelsen besluta att

1. att avsätta ekonomiska resurser för att inför valet 2014 kunna anställa personal som ska arbeta med att öka valdeltagandet i Stockholm
2. att därutöver anför följande:

Ett högt valdeltagande är mycket viktigt den demokratiska legitimiteten och Stockholms stad bör därför vidta de åtgärder som är nödvändiga för att öka detta, särskilt i de delar av staden med lägre valdeltagande.

Det var mycket olyckligt att det stöd som gavs inför valet 2006; både från statens och Stockholms stads sida, inte också gav inför valet 2010. Alla fungerande åtgärder bör användas för att göra valdeltagandet så högt som möjligt. Därför bör staden inför valet 2014 avsätta ekonomiska resurser för att anställa personal för att öka valdeltagandet.

Kommunstyrelsen

Reservation anfördes av *Roger Mogert* (S) med hänvisning till reservationen av (S) i borgarrådsberedningen.

Reservation anfördes av *Emilia Hagberg* och *Stefan Nilsson* (båda MP) med hänvisning till reservationen av (MP) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Karin Rågsjö* (V) enligt följande.

Valdeltagandet är en indikator på människors tilltro till demokratin, och visar även i 2010 års val oacceptabla variationer mellan valdistrikten runt om i Stockholms stad. Det var glädjande att valdeltagandet ökade i Stockholms stad jämfört med 2006, men de stora skillnaderna består.

Vänsterpartiet anser att det krävs ett stärkt folkligt deltagande i gemensamma frågor mellan valen, framförallt i områden där det är ett lågt valdeltagande. Politiker, medarbetare i staden och invånare ska uppmuntras att arbeta med deltagande demokrati.

Det krävs ett utvecklingsarbete på de boendes villkor i hela staden för att minska skillnaderna i valdeltagandet. Varje stadsdelsnämnd borde få en utvecklingsbudget som fördelas efter socioekonomiska variabler och i samråd med invånarna få besluta hur pengarna ska användas.

Idag är stadsdelsnämnderna tvärtom helt överkörda när det gäller utvecklingsarbetet. Fördelning av pengar som finns avsatta för Järvavisionen och Söderortsvisionen görs till exempel från Stadshuset.

ÄRENDET

Stefan Nilsson m.fl. (MP) efterfrågar i en skrivelse den 9 juni 2010 insatser för att öka valdeltagandet i Stockholm. I skrivelsen föreslås bland annat att kommunstyrelsen beslutar att avsätta resurser för att snabbt anställa personal som ska arbeta intensivt under ett par månader för ökat valdeltagandet i valet i september.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 7 juli 2010 har i huvudsak följande lydelse.

Det råder bred samsyn på värdet av ett högt valdeltagande som uttryck för starkt medborgerligt engagemang kring demokrati och allmän rösträtt. Stockholm har högt valdeltagande, men det varierar över staden. Liksom ifråga om ett antal andra viktiga statistiska variabler avviker de socioekonomiskt svaga delarna av staden i detta avseende.

Ambitionen med stadens breda utvecklingsarbete i Järva och Söderort är att förbättra en lång rad variabler. Det långsiktiga arbete som dessa båda satsningar bygger på kommer förhoppningsvis att ge resultat inom en rad områden, och kommer sannolikt även att kunna avläsas i ökat valdeltagande.

I skrivelsen framförs förslag om resurser för personal som ska arbeta intensivt månaderna före höstens val för att öka valdeltagandet. Frågan är dock om extraanställd kommunal personal är bäst ägnad att lösa denna uppgift. I skrivelsen hänvisas till att pengar avsattes för detta ändamål inför valet 2006. I detta val ökade valdeltagandet svagt i exempelvis Spånga, men minskade något i bl a Kista och Skärholmen. Det är således svårt att se en tydlig effekt av en sådan satsning.

Det kan antas att de bäst skickade att öka det politiska intresset, och därmed i förlängningen även valdeltagandet, är de politiska partierna och deras företrädare. De politiska partierna i Sverige får partistöd, bl a för att kunna föra ut politisk information och väcka politiskt intresse – i valrörelserna såväl som under mandatperioderna.

Kontoret föreslår mot denna bakgrund att skrivelsen anses besvarad.